

i. PAVADINIMAS

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

ii. TRUMPASIS PAVADINIMAS

IV stadijos periodontito gydymo gairės

iii. Autorių vardai

David Herrera¹, Mariano Sanz¹, Moritz Kepschull^{2,3,4}, Søren Jepsen⁵, Anton Sculean⁶, Tord Berglundh⁷, Panos N. Papapanou⁴, Iain Chapple^{2,3}, Maurizio S. Tonetti^{8,9} *

* Visų EFP dirbtuvių dalyvių ir metodologijos konsultantų vardu (sąrašas žemiau).

LENTELĖS

1 lentelė Gairių specialistų grupė.

Mokslinė draugija / organizacija (pavadinimai pateikiami anglų kalba)	Delegatai
European Federation of Periodontology (EFP) *Atrinkti ekspertai, nepriklausantys EFP (ortodontijos, protezavimo, implantologijos, burnos chirurgijos, burnos diagnostikos ekspertai)	Organizacinis komitetas, darbo grupių pirmininkai (abėcėlės tvarka): Tord Berglundh, Iain Chapple, David Herrera, Søren Jepsen, Moritz Kepschull, Panos Papapanou, Mariano Sanz, Anton Sculean, Maurizio Tonetti
	Metodininkai: Ina Kopp
	Klinikiniai ekspertai (abėcėlės tvarka): Mario Aimetti Bilal Al-Nawas* Juan Blanco Philippe Bouchard Maria Clotilde Carra Tali Chackartchi Francesco D’Aiuto Bettina Dannewitz Monique Danser Jan Derks Thomas Dietrich Henrik Dommisch Nikos Donos Elena Figuero Moshe Goldstein Marjolaine Gosset Filippo Graziani Lisa Heitz-Mayfield Karin Jepsen Ronald Jung Dimitrios Kloukos* Bahar Eren Kuru France Lambert Luca Landi Natalie Leow Rodrigo López Phoebus Madianos Conchita Martín*

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

	<p>Paula Matesanz Ana Molina Virginie Monnet Corti Eduardo Montero Ian Needleman Luigi Nibali Spyridon N. Papageorgiou* Guillermo Pradies* Marc Quirynen Christoph Ramseier Stefan Renvert Mario Rocuzzo Irena Sailer* Giovanni Salvi Nerea Sánchez Ignacio Sanz-Sánchez Frank Schwarz Falk Schwendicke* Lior Shapira Andreas Stavropoulos Jean Suvan Wim Teughels Cristiano Tomasi Leonardo Trombelli Katleen Vandamme* Gernot Wimmer Stefan Wolfart* Nicola Zitzmann</p>
Mokslinės draugijos	
European Association for Osseointegration	Henning Schliephake
European Federation of Conservative Dentistry	Sebastian Paris
European Federation of Periodontology – vykdomasis komitetas	Xavier Struillou
European Federation of Periodontology – vykdomasis komitetas	Nicola West
European Prosthodontic Association	Marco Ferrari
European Society of Endodontology	Lise Lotte Kirkevang
Kitos organizacijos	
Council of European Chief Dental Officers Platform for Better Oral Health in Europe	Kenneth Eaton

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

Council of European Dentists	Paulo Melo
European Dental Students' Association	Tin Crnić

2 lentelė Pagrindinės suinteresuotos šalys, su kuriomis susisiekti, ir dalyviai

Institucija / Draugija	Akronimas	Atsakymas*	Atstovas
Association for Dental Education in Europe	ADEE	Pasiūlymų nepateikė	Nėra
Continental European Division of IADR	CED-IADR	Pasiūlymų nepateikė	Nėra
Council of European Chief Dental Officers	CECDO	dalyviai	Kenneth Eaton
Council of European Dentists	CED	dalyviai	Paulo Melo
European Association for Osseointegration	EAO	dalyviai	Henning Schliephake
European Association of Dental Public Health	EADPH	Atsakymo nepateikė	Nėra
European Dental Hygienists Federation	EDHF	Pasiūlymų nepateikė	Nėra
European Dental Students' Association	EDSA	dalyviai	Tin Crnić
European Federation of Conservative Dentistry	EFCD	dalyviai	Sebastian Paris
European Orthodontic Society	EOS	Atsakymo nepateikė	Nėra
European Prosthodontic Association	EPA	dalyviai	Marco Ferrari
European Society of Endodontology	ESE	dalyviai	Lise Lotte Kirkevang
Platform for Better Oral Health in Europe	PBOHE	dalyviai	Kenneth Eaton

*Žinutės išsiųstos 2020 m. balandžio 9 d.; priminimas išsiųstas 2020 m. birželio mėn.

3 lentelė Gairių paieškos rezultatai.

Duomenų bazė	Potencialiai reikšmingos gairės (angliškas gairių pavadinimas)	Kritinis įvertinimas
Guideline International Network (GIN) Tarptautinė gairių biblioteka #1	Visapusiška periodonto terapija pagal American Academy of Periodontology American Academy of Periodontology. NGC:008726 (2011)	Sukurtos prieš 8 metus, rekomendacijos neparemtos sisteminė įrodymų analize; netaikytinos
	HealthPartners Dental Group and Clinics guidelines for the diagnosis & treatment of periodontal diseases. HealthPartners Dental Group. NGC:008848 (2011)	Sukurtos prieš 8 metus, neaiški metodologija; netaikytinos
Guidelinecentral.com "Odontologijos" kategorija	Health Partners Dental Group and Clinics Caries Guideline	Netaikomos
The National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE)	Nėra aktualių temų	Netaikomos
National Guideline Clearinghouse (Agency for Healthcare Research and Quality) #3	Nėra aktualių temų	Netaikomos
Canadian Health Technology Assessment (CADTH) #4	Periodonto regeneracinės procedūros pacientams, sergantiems periodontitu: Klinikinio efektyvumo apžvalga (2010)	Sukurtos prieš 9 metus, neaiški metodologija; netaikomos
	Treatment of Periodontal Disease: Guidelines and Impact (2010)	Sukurtos prieš 9 metus, neaiški metodologija; netaikomos
	Dental Scaling and Root Planing for Periodontal Health: A Review of the Clinical Effectiveness, Cost-effectiveness, and Guidelines (2016)	Neaiški metodologija (sekimas, rezultatų kintamieji, rekomendacijos, gairių grupė); netaikomos
	Dental Cleaning and Polishing for Oral Health: A Review of the Clinical Effectiveness, Cost-effectiveness, and Guidelines (2013)	Neaiški metodologija (sekimas, rezultatų kintamieji, rekomendacijos, gairių grupė); netaikomos
European Federation of Periodontology (EFP) #5	EFP S3-Level CPG for Stage I-III	Taikomos netiesiogiai, aukštos kokybės
American Academy of Periodontology (AAP) #6	The American Journal of Cardiology and Journal of Periodontology Editors'	Neaiški metodologija, 10 metų senumo konsensusu paremtas straipsnis, tik ribotas

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

	Consensus: Periodontitis and Atherosclerotic Vascular Disease (2009)	rekomendacijų pritaikomumas; netaikomos
	Comprehensive Periodontal Therapy: A Statement by the American Academy of Periodontology (2011)	Neaiški metodologija (sekimas, rezultatų kintamieji, rekomendacijos, gairių grupė); dešimtmečio senumo; netaikomos
	Academy Statements on Gingival Curettage (2002), Local Delivery (2006), Risk Assessment (2008), Efficacy of Lasers (2011)	Neaiški metodologija, 10 metų senumo konsensusu paremtas straipsnis, tik ribotas rekomendacijų pritaikomumas; netaikomos
American Dental Association (ADA) #7	Nonsurgical Treatment of Chronic Periodontitis Guideline (2015)	Rezultatų kintamasis klinikinės jungties netekimas (ne kišenių zondavimo gylis), trumpas ar jokio sekimo, netaikomos

#1. <https://guidelines.ebmportal.com/>

#2. <https://www.nice.org.uk/guidance/published?type=csg,cg,mpg,ph,sg,sc>

#3. <https://www.ahrq.gov/gam/index.html>

#4. <https://www.cadth.ca/>

#5. <http://www.efp.org/publications/index.html>

#6. <https://www.perio.org/publications>

#7. <https://ebd.ada.org/en/evidence/guidelines>

4 lentelė Kiekvienoje sisteminėje apžvalgoje nagrinėjami PICOS klausimai, išvardyti pagal darbo grupę: (A) Pacientų, sergančių IV stadijos periodontitu, patloginės dantų migracijos gydymas (b) Dantų netekimo / kramtymo funkcijos sutrikimo / sąkandžio kolapso gydymas IV stadijos periodontitu sergantiems pacientams – dalinė bedantystė, kai reikalinga dalinė reabilitacija; (c) Dantų netekimo / kramtymo funkcijos sutrikimo / sąkandžio kolapso gydymas IV stadijos periodontitu sergantiems pacientams, kuriems reikalinga atkurti visą dantų lanką; (d) Ilgalaikiai gydymo rezultatai ir gydymo poveikis IV stadijos periodontitu sergantiems pacientams.

(a)

Šaltinis	Sisteminės apžvalgos pavadinimas	Galutinis PICOS klausimas (kaip parašyta rankraščiuose)
(Martin et al., 2021)	Ortodontinio gydymo poveikis periodontitu sergantiems ir nesergantiems pacientams: sisteminė apžvalga su metaanalize	#1: Koks yra ortodontinio gydymo poveikis klinikiniam jungties lygiui (rezultatas), kai gydomi suaugę pacientai, turintys sąkandžio patologiją (populiacija) ir sveikus, bet sumažėjusius periodonto audinius (gydymo grupė), palyginti su periodontitu nesirgusiais pacientais (palyginamoji grupė)?
		#2: Koks yra skeletinių atramos aparatų (implantų ar laikinos atramos aparatų - mikrošraigų ar miniplokščių) poveikis (intervencija) ortodontinio gydymo efektyvumui (rezultatai), palyginti su įprastinėmis atramos sistemomis (palyginamoji grupė), gydant suaugusius pacientus, kurių periodontas yra sveikas, bet sumažėjęs (populiacija)?
(Papageorgiou et al., 2021)	Patologiškai išsiskėtusių, dreifavusių ir pailgėjusių dantų perio - orto gydymo poveikis pacientams, sergantiems sunkiu periodontitu: sisteminė apžvalga su metaanalize	Kokią įtaką sunkiu periodontitu sergančių pacientų periodonto būklei turi patologiškai migravusių dantų periodontologinis-ortodontinis gydymas?
(Kloukos et al., 2021)	Kombinuoto periodontinio ir ortodontinio pasvirusių krūminių dantų ir dantų su intrakauliniais bei furkacijos defektais gydymo poveikis IV	#1. Koks yra ortodontinio gydymo poveikis kišenių zondavimo gyliui ir klinikinės jungties lygiui periodontitu sergantiems pacientams, kurių krūminiai dantys yra pakrypę, palyginti su negydymu?
		#2. Koks yra ortodontinio gydymo poveikis kišenių zondavimo gyliui ir klinikinės jungties lygiui periodontitu sergantiems pacientams, turintiems gydytų intrakaulinių defektų, palyginti su negydymu?

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

	stadijos periodontitu sergantiems pacientams. Siteminė apžvalga	#3. Koks yra ortodontinio gydymo poveikis kišenių zondavimo gyliui ir klinikinės jungties lygiui periodontitu sergantiems pacientams, turintiems gydytų tarpšaknio defektų, palyginti su negydymu?
--	--	--

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

(b)

Šaltinis	Sisteminės apžvalgos pavadinimas	Galutinis PICOS klausimas (kaip parašyta rankraščiuose)
(Dommsich et al., 2021)	Dantų įtvėrimo ir okliuzijos ekvibravimo veiksmingumas periodontitu sergantiems pacientams, kuriems pasireiškia kramtymo funkcijos sutrikimas. Sisteminė apžvalga.	Kokia yra (I) dantų su progresuojančiu paslankumu įtvėrimo arba okliuzijos korekcijos nauda nechirurginio ir chirurginio periodonto gydymo metu (P) periodontitu sergantiems pacientams, kuriems pasireiškia kramtymo disfunkcija, palyginti su (C) neįtvėrimais to paties periodontitu sergančio paciento dantimis su adaptyviu ir progresuojančiu paslankumu ir dantimis, kuriems netaikyta okliuzijos korekcija? Nauda vertinama atsižvelgiant į (O) dantų netekimą (pirminis baigties parametras) ir kišenių zondavimo gylio, klinikinės jungties lygio pokyčius, mobilumo pokyčius ir paciento praneštus rezultatus (PROM) (antriniai baigties parametrai), kai stebėta ≥ 12 mėnesių atliekant atsitiktinių imčių klininius kontroliuojamus tyrimus, klininius kontroliuojamus tyrimus, retrospektyvius ir perspektyvius atvejo kontrolės tyrimus ir atvejų serijas.
(Gotfredsen, Rimborg, & Stavropoulos, 2021)	Išimamų protezų efektyvumas ir rizikos periodontitu sergantiems pacientams. Sisteminė apžvalga	Ar iš dalies bedančiams periodontitu sergantiems pacientams (P) išimami dantų protezai (I), palyginti su jokio ortopedinio gydymo arba trumpesnio dantų lanko atkūrimu, fiksuotais dantų protezais ir taikant skirtingą išimamų protezų dizainą, yra veiksmingesni vertinant dantų netekimą, periodonto parametrus, kramtymo efektyvumą ir su pacientu susijusias baigtis (O), nustatytos per atsitiktinių imčių kontroliuojamus klininius tyrimus arba perspektyvius ir retrospektyvius kontroliuojamus kohortinius tyrimus, kurių kontrolinis periodas ≥ 1 metai (S)?
(Montero et al., 2021)	Protezų ant dantų veiksmingumas ir rizikos gydant iš dalies bedančius IV stadijos periodontitu sergančius pacientus. Sisteminė apžvalga ir metaanalizė.	#1. Koks yra iš dalies bedančių pacientų, sergančių IV stadijos periodontitu, (populiacija) palyginti su periodontitu nesergančiais pacientais, kelių vienetų fiksuotų protezų ant dantų veiksmingumas (intervencija ir palyginimas) vertinant atraminių dantų išgyvenamumą (pirminė baigtis), atliekant atsitiktinių imčių kontroliuojamus klininius tyrimus, kurių kontrolinis periodas ne mažiau kaip 12 mėnesių? #2. Koks yra iš dalies bedančių pacientų, sergančių IV stadijos periodontitu, (populiacija) kelių vienetų fiksuotų protezų ant dantų veiksmingumas (intervencija ir palyginimas) vertinant atraminių dantų išgyvenamumą (pirminė baigtis), atliekant atsitiktinių imčių kontroliuojamus klininius tyrimus, kontroliuojamus klininius tyrimus, perspektyvius ir retrospektyvius kontroliuojamus kohortinius tyrimus, perspektyvius ir retrospektyvius kontroliuojamus atvejų serijos tyrimus, kurių kontrolinis periodas ne mažiau kaip 12 mėnesių?
(Carra et al., 2021)	Fiksuotų dalinių dantų protezų ant implantų efektyvumas pacientams, sirgusiems periodontitu. Sisteminė apžvalga ir metaanalizė	Koks yra fiksuotų dalinių dantų protezų ant implantų efektyvumas (pvz., išgyvenamumas) ir rizikos (pvz., biologinės ir mechaninės komplikacijos) pacientams, sirgusiems periodontitu, palyginti su periodontitu nesergančiais pacientais, po ≥ 1 metų apkrovimo.

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

(c)

Šaltinis	Sisteminės apžvalgos pavadinimas	Galutinis PICOS klausimas (kaip parašyta rankraščiuose)
(Donos, Andre Mezzomo, Mardas, Goldoni, & Calciolari, 2021)	Koks yra ant dantų fiksuotų viso dantų lanko išimamų protezų efektyvumas, kai likusių dantų būklė kritinė, palyginti su ant implantų fiksuotais viso dantų lanko išimamais protezais. Sisteminė apžvalga	#1. Koks yra pacientų, kurių likusių dantų būklė kritinė ir (arba) sergančių IV stadijos periodontitu, viso dantų lanko išimamų protezų ant dantų, palyginti su protezais ant implantų, efektyvumas vertinant implantų / dantų išgyvenamumą ir protezo išgyvenamumą, pranešamą tyrimuose, kurių kontrolinis periodas po protezo atidavimo yra bent 1 metai?
		#2. Koks yra pacientų, kurių likusių dantų būklė kritinė ir (arba) sergančių IV stadijos periodontitu, viso dantų lanko išimamų protezų ant dantų, palyginti su protezais ant implantų, apytikslinis bendrasis implantų / dantų ir protezo išgyvenamumas, pranešamas tyrimuose, kurių kontrolinis periodas po protezo atidavimo yra bent 1 metai?
(Tomasi, Albouy, Schaller, Navarro, & Derks, 2021)	IV stadijos periodontito pacientų gydymo viso dantų lanko fiksuotais protezais efektyvumas. Protezai ant dantų ir protezai ant implantų. Sisteminė apžvalga	#1. Kokie yra kontroliuojamų tyrimų, kurių kontrolinis periodas yra bent vieneri metai, įrodymai, kad pacientams su periodonto pažeistais dantimis (dėl IV stadijos ar atitinkamo periodontito) viso dantų lanko fiksuoti protezai ant implantų yra veiksmingesni už viso dantų lanko fiksuotus protezus ant dantų vertinant išgyvenamumą (restauracijų ir atraminių elementų) ir komplikacijas?
		#2. Koks yra pacientų su periodonto pažeistais dantimis (dėl IV stadijos ar atitinkamo periodontito) viso dantų lanko fiksuotų protezų ant dantų našumas, pranešamas intervenciniuose ar stebėjimo tyrimuose, kurių kontrolinis periodas ne trumpesnis nei vieneri metai?
		#3. Koks yra pacientų su periodonto pažeistais dantimis (dėl IV stadijos ar atitinkamo periodontito) viso dantų lanko fiksuotų protezų ant implantų po likusių dantų pašalinimo našumas, pranešamas intervenciniuose ar stebėjimo tyrimuose, kurių kontrolinis periodas ne trumpesnis nei vieneri metai?
(Ramanauskaite, Becker, Wolfart, Lukman, & Schwarz, 2021)	Gydymo skirtingų konstrukcijų viso dantų lanko protezais ant implantų veiksmingumas. Sisteminė apžvalga	Vertinant pacientus, kurių bent vienas žandikaulis bedantis, kai dantys netekti daugiausiai dėl periodontito (populiacija), koks yra gydymo skirtingų konstrukcijų fiksuotais ar išimamais viso dantų lanko protezais ant implantų (intervencija ir palyginimas) vertinant implantų netekimą ir sėkmės dažnį (baigtys), pranešamas perspektyviuose ir retrospektyviuose stebėjimo vienos grupės tyrimuose ir atvejų serijose, atsitiktinių imčių ir neatsitiktinių imčių kontroliuojamuose klinikiuose tyrimuose (tyrimo modelis)?

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

(d)

Šaltinis	Sisteminės apžvalgos pavadinimas	Galutinis PICOS klausimas (kaip parašyta rankraščiuose)
(Leow et al., 2021)	Periodontito pasikartojimas ir progresavimas bei ilgalaikės priežiūros gydymo metodai. Sisteminė apžvalga ir metaanalizė.	<p>#1. Kaip dažnai pasikartoja periodontitas, kai pacientams taikomas palaikomasis periodontito gydymas ilgiau nei penkis metus, palyginus su atvejais, kai netaikomas palaikomasis periodontito gydymas?</p> <p>#2. Koks yra skirtingų pasikartojusio periodontito gydymo metodų efektyvumas, vertinant sveikatą, gyvenimo kokybę, kainą, prieinamumą ir žalą?</p>
(Orlandi et al., 2021)	Koks yra sunkių periodontitu sergančių pacientų periodonto gydymo poveikis sistemei ligų rizikai ir nepalankioms nėštumo komplikacijoms?	<p>#1. Koks yra periodontito gydymo poveikis kitais atžvilgiais sveikiems pacientams, sergantiems sunkiu periodontitu (III ar IV stadijos ar lygiavertis) jų sistemei sveikatai ir gyvenimo kokybei, kaip pranešta per 6 mėn. (minimalus stebėjimas) atsitiktinių imčių kontroliuojamuose tyrimuose, palyginti su negydytu ar kontroliniu gydymu?</p> <p>#2. Koks yra periodontito gydymo poveikis neužkrečiamomis sisteminėmis ligomis ir periodontitu (III ar IV stadijos ar lygiavertis) sergantiems pacientams jų sistemei sveikatai ir gyvenimo kokybei, kaip pranešta per 6 mėn. (minimalus stebėjimas) atsitiktinių imčių kontroliuojamuose tyrimuose, palyginti su negydytu ar kontroliniu gydymu?</p> <p>#3. Koks yra periodonto gydymo poveikis nėščioms pacientėms, sergančioms periodontitu (III ar IV stadijos ar lygiavertis), jų perinatalinei ir motinos sveikatai bei gyvenimo kokybei, kaip pranešta atsitiktinių imčių kontroliuojamuose tyrimuose, palyginti su negydytu ar kontroliniu gydymu?</p>
(Gennai, Izzetti, Pioli, Music, & Graziani, 2021)	Bedantystės ir protezavimo įtaka periodontito paveiktų pacientų sistemei sveikatai ir gyvenimo kokybei. Sisteminė apžvalga ir metaanalizė.	Koks yra tiltų ar išimamų protezų poveikis, palyginti su negydytu, iš dalies ar visiškai bedančiams pacientams, sergantiems IV stadijos periodontitu, gyvenimo kokybei (vertinamai psichometriniais testais) ir sistemei sveikatai (vertinamai bendruoju ligų dažniu ir antriniais žymenimis), pranešamas atsitiktinių imčių ir neatsitiktinių imčių klinikiniuose tyrimuose, atvejų serijose, kohortos tyrimuose, skerspjuvio tyrimuose ir atvejo kontrolės tyrimuose?

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

5 lentelė Rekomendacijos stiprumas Vertinimo schema (German Association of the Scientific Medical Societies (AWMF) & Standing Guidelines Commission, 2012)

Rekomendacijos laipsnis*	Apibūdinimas	Sintaksė
A	Stipri rekomendacija	Rekomenduojame (↑↑) / Nerekomenduojame (↓↓)
B	Rekomendacija	Siūlome (↑) / Nesiūlome (↓)
0	Atvira rekomendacija	Galima svarstyti (↔)

* Jei grupė manė, kad įrodymai nebuvo pakankamai aiškūs, kad būtų galima pagrįsti rekomendaciją, buvo suformuluoti teiginiai, įskaitant poreikį atlikti (arba ne) papildomus tyrimus.

6 lentelė Konsensuso stiprumas Nustatymo schema (German Association of the Scientific Medical Societies (AWMF) & Standing Guidelines Commission, 2012).

Vienbalsis sutarimas	Sutarė 100 % dalyvių
Stiprus sutarimas	Sutarė > 95 % dalyvių
Sutarimas	Sutarė 75 – 95 % dalyvių
Paprastoji dauguma	Sutarė 50 – 74 % dalyvių
Nėra sutarimo	Sutarė < 50 % dalyvių

7 lentelė Gairių rengimo proceso planas

Kada	Veiksmas
2018 m. balandis	Europos Periodontologijos Federacijos (EFP) Generalinė asamblėja nusprendė parengti išsamias periodontito, įskaitant IV stadijos periodontitą, gydymo gaires.
2018 m. gegužė - rugsėjis	EFP seminaro komitetas vertino įvairių nusistovėjusių metodikų privalumus ir trūkumus bei jų pritaikomumą šioje srityje
2019 m. lapkritis	EFP seminaro komitetas sprendė dėl (i) temų, kurias apima siūlomos gairės, (ii) darbo grupių ir pirmininkų, (iii) sisteminių apžvalgininkų ir (iv) rezultatų matų.
2020 m. vasaris	EFP seminaro komitetas nusprendė pakviesti sisteminius apžvalgininkus
2020 m. kovas	Sisteminių apžvalgininkų PICO(S) klausimai pateikti grupių pirmininkams, kad būtų suderinti tarpusavyje
2020 m. balandis	Priimtas sprendimas dėl PICO(S) ir informacija išsiųsta apžvalgininkams
2020 m. gegužė	Priimtas sprendimas atidėti darbus nuo 2020 m. lapkričio. iki 2021 m. liepos mėnesio
2020 m. birželis	Priimtas sprendimas dėl konsensuso grupės, išsiųsti kvietimai dalyviams ir suinteresuotoms šalims
2020 m. birželis - lapkritis	Pateiktos sisteminės apžvalgos, seminaro komitetas atliko pradinį kokybės vertinimą
2020 m. liepa - 2021 m. kovas	Sisteminės apžvalgos pateiktos „Journal of Clinical Periodontology“, vyko recenzavimo ir peržiūros procesas
2021 balandis	Nuspręsta seminarą perkelti iš 2021 m. liepos į 2021 m. lapkričio mėnesį, numatyti internetiniai posėdžiai
2020 m. birželis	Visi delegatai pateikė interesų deklaracijas
2021 m. liepos 5	Įvyko internetiniai darbo grupių susitikimai ir plenarinis posėdis
2021 m. rugsėjo 27	Įvyko internetiniai darbo grupių susitikimai
2021 m. spalio 18	Internetiniai darbo grupių susitikimai
2021 m. liepa - spalio	Internetu keistasi apžvalgomis, gairių projekto juodraščiu ir pan.
2021 m. lapkričio 7 - 9 dienos	Vyko seminaras La Granjoje su moderuotu formaliu konsensuso procesu
2021 m. lapkritis - 2022 m. sausis	Oficialiai konsultuotasi su suinteresuotosiomis šalimis, baigta gairių metodo ataskaita ir pagrindimo tekstas
2022 m. sausio 26	Įvyko internetinis plenarinis posėdis
2022 vasaris	Gairės pateiktos <i>Journal of Clinical Periodontology</i>
2022 kovas - balandis	<i>Journal of Clinical Periodontology</i> paskelbtos gairės ir jas pagrindžiančios sisteminės apžvalgos
2022 balandis - rugsėjis	Vyko nacionalinių draugijų gairių pritaikymo / priėmimo procesai

7 lentelė. Periodontito stadijų apibrėžimo kriterijai. Paimta iš (Tonetti et al., 2018)

Stadijos		I stadija	II stadija	III stadija	IV stadija
Pagrindiniai veiksniai	Didžiausias jungties netekimo lygis	1-2mm	3-4mm	≥5mm	≥5mm
	Rentgenologinis kaulo netekimo lygis	Vainikinis šaknies trečdalis (<15proc.)	Vainikinis šaknies trečdalis (15-33proc.)	Siekia vidurinį ar viršūninį šaknies trečdalį	Siekia vidurinį ar viršūninį šaknies trečdalį
	Dantų netekimas	Nėra dantų netekimo dėl periodontito		≤4 netekti dantys dėl periodontito	≥5 netekti dantys dėl periodontito
Sunkinantys veiksniai	Vietiniai	Didžiausias zondavimo gylis ≤4mm Vyrauja horizontali kaulo rezorbcija	Didžiausias zondavimo gylis ≤5mm Vyrauja horizontali kaulo rezorbcija	II stadijos požymiai ir: Zondavimo gylis ≥6mm Vertikali kaulo rezorbcija ≥3mm II ar III klasės furkacijų pažeidimai	III stadijos požymiai ir: Kramtymo disfunkcija Antrinė okliuzinė trauma (danties paslankumas ≥II ₀) <20 likusių dantų (<10 kontaktuojančių dantų porų)

Pirmoji stadija yra nustatoma pagal kliniškai stebimą jungties lygio netekimą. Jei to padaryti neįmanoma, pradinė diagnozė nustatoma pagal rentgenologiškai stebimą kaulo netekimo lygį. Dėl periodontito netektų dantų skaičius (jei įmanoma dantis suskaičiuoti) gali turėti įtakos ligos stadijos kitimui. Ligą sunkinantys veiksniai gali pastūmėti ligą į sunkesnę stadiją (užtenka vieno sunkinančio veiksnio), jei po gydymo šis veiksnys išnyksta, liga negrįžta į lengvesnę stadiją.

8 lentelė Periodontito klasifikacijos pagal klases kriterijai. Pagal (Tonetti et al., 2018).

8 lentelė. Periodontito laipsnių apibrėžimo kriterijai. (Tonetti ir kt., 2018 m.)

Periodontio klasė			A klasė	B klasė	C klasė
Pagrindiniai veiksniai	Tiesioginiai progresavimo požymiai	Ilgalaikė informacija (kaulo ar jungties netekimas)	Nėra netekimo per 5 paskutinius metus	<2mm netekimas per pastaruosius 5 metus	≥2mm netekimas per pastaruosius 5 metus
	Netiesioginiai progresavimo požymiai	<u>Kaulo netekimas (%)</u> amžius	<0,25	0,25-1,0	>1,0
		Klinika	Gausios apnašos, nežymi audinių destrukcija	A u d i n i ū d e s t r u k c i j a atitinka apnašų kiekį	Audinių destrukcija viršija apnašų kiekį; audinių destrukcijos periodiškumas ir (ar) ankstyvas ligos pasireiškimas; krūminių ar kandžių srities pažeidimai
Sunkinantys veiksniai	R i z i k o s veiksniai	Rūkymas	Nerūko	<10 cigarečių per dieną	≥10 cigarečių per dieną
		Cukrinis diabetas	Neserga	Kontroliuojamas (HbA1c<7,0proc.)	Nekontroliuojamas (HbA1c≥7,0proc.)

A klasė yra nustatoma pagal pagrindinius veiksnius. Pirmybė teikiama tiesioginiams progresavimo požymiams. Jei jų nustatyti neįmanoma, pasitelkiami netiesioginiai požymiai (kaulo netekimo lygis skaičiuojamas prie labiausiai pažeisto danties). Klasę gali keisti sunkinantys veiksniai: rūkymas ir cukrinis diabetas.

Literatūros sąrašas

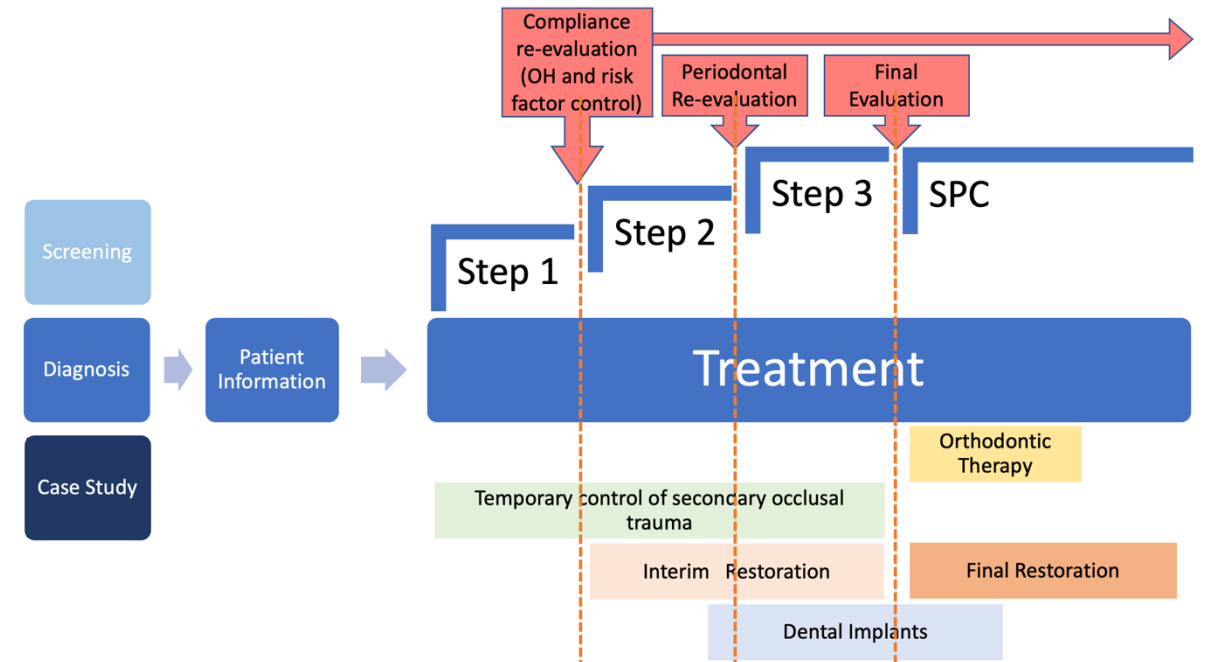
Tonetti, M. S., Greenwell, H. & Kornman, K. S. (2018) Staging and grading of periodontitis: Framework and proposal of a new classification and case definition. *Journal of Clinical Periodontology* **45 Suppl 20**, S149-S161. doi:10.1111/jcpe.1294

PAVEIKSLAI

1 paveikslas Tinkamo ortodontinio / ortopedinio gydymo ir periodontito gydymo (BH, burnos higienos) laiko/eigos nustatymas, pavaizduotas vizualiai (1 pav.).

2 paveikslas Struktūrinė schema, iliustruojanti, kaip IV stadijos periodontito pacientų ortodontinis gydymas gali būti integruota į bendrą periodontito gydymo planą, atsižvelgiant į IV stadijos periodontito gydymo S3 lygio klinikinės praktikos gairių rekomendacijas R7.1–R7.8. Periodonto terapijos žingsniai aprašyti S3 lygio klinikinės praktikos gairėse I-III stadijos periodontitui gydyti (Sanz et al., 2020).

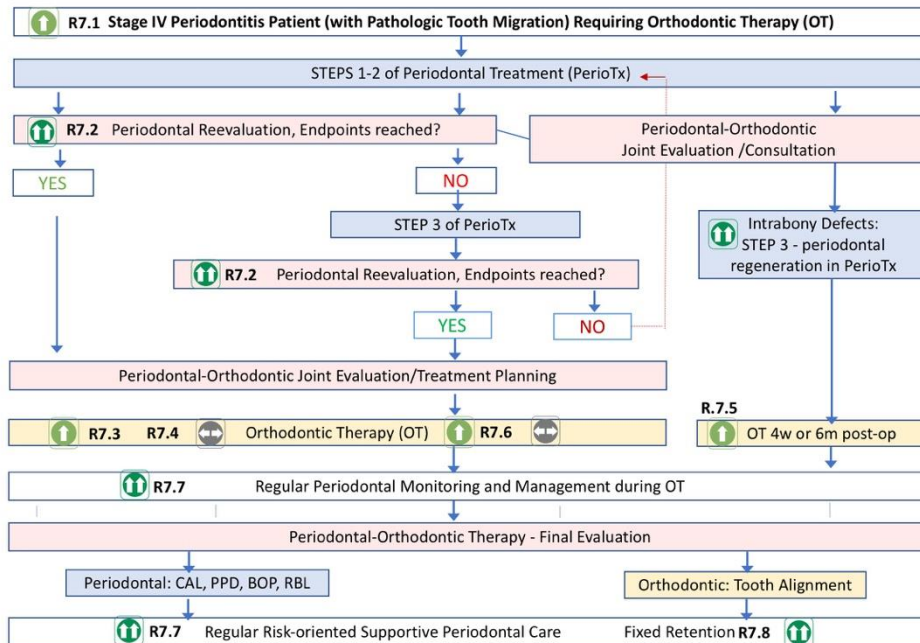
1 paveikslas Tinkamo ortodontinio/ortopedinio gydymo ir periodontito gydymo (BH, burnos higienos) laiko/eigos nustatymas, pavaizduotas vizualiai (1 pav.).

IV stadijos periodontito gydymas. EFP S3 lygio klinikinės praktinės gairės

2 paveikslas Struktūrinė schema, iliustruojanti, kaip IV stadijos periodontito pacientų ortodontinis gydymas gali būti integruota į bendrą periodontito gydymo planą, atsižvelgiant į IV stadijos periodontito gydymo S3 lygio klinikinės praktikos gairių rekomendacijas R7.1–R7.8. Periodonto terapijos žingsniai aprašyti S3 lygio klinikinės praktikos gairėse I-III stadijos periodontitui gydyti (Sanz et al., 2020).

CAL - klinikinės jungties netekimas; PPD - kišenių zondavimo gylis; BOP - kraujavimas po zondavimo; RBL - rentgenologinis kaulo netekimas; 4w - keturios savaitės; 6m - šeši mėnesiai; post-op - po operacijos.

References

- Carra, M. C., Range, H., Swerts, P. J., Tuand, K., Vandamme, K., & Bouchard, P. (2021). Effectiveness of implant-supported fixed partial denture in patients with history of periodontitis: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13481
- Domisch, H., Walter, C., Difloe-Geisert, J. C., Gintaute, A., Jepsen, S., & Zitzmann, N. U. (2021). Efficacy of tooth splinting and occlusal adjustment in patients with periodontitis exhibiting masticatory dysfunction: A systematic review. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13563
- Donos, N., Andre Mezzomo, L., Mardas, N., Goldoni, M., & Calciolari, E. (2021). Efficacy of tooth-supported compared to implant-supported full-arch removable prostheses in patients with terminal dentition. A systematic review. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13477
- Gennai, S., Izzetti, R., Pioli, M. C., Music, L., & Graziani, F. (2021). Impact of rehabilitation versus edentulism on systemic health and quality of life in patients affected by periodontitis: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13526
- German Association of the Scientific Medical Societies (AWMF), & Standing Guidelines Commission. (2012). AWMF Guidance Manual and Rules for Guideline Development. Retrieved from (accessed on 03.13.2020) website: <http://www.awmf.org/leitlinien/awmf-regelwerk.html>
- Gotfredsen, K., Rimborg, S., & Stavropoulos, A. (2021). Efficacy and risks of removable partial prosthesis in periodontitis patients: A systematic review. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13519
- Kloukos, D., Rocuzzo, A., Stahli, A., Sculean, A., Katsaros, C., & Salvi, G. E. (2021). Effect of combined periodontal and orthodontic treatment of tilted molars and of teeth with intra-bony and furcation defects in stage-IV periodontitis patients: A systematic review. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13509
- Leow, N. M., Moreno, F., Marletta, D., Hussain, S. B., Buti, J., Almond, N., & Needleman, I. (2021). Recurrence and progression of periodontitis and methods of management in long-term care: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13553
- Martin, C., Celis, B., Ambrosio, N., Bollain, J., Antonoglou, G. N., & Figuero, E. (2021). Effect of orthodontic therapy in periodontitis and non-periodontitis patients: a systematic review with meta-analysis. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13487
- Montero, E., Molina, A., Palombo, D., Moron, B., Pradies, G., & Sanz-Sanchez, I. (2021). Efficacy and risks of tooth-supported prostheses in the treatment of partially edentulous patients with stage IV periodontitis. A systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13482
- Orlandi, M., Munoz Aguilera, E., Marletta, D., Petrie, A., Suvan, J., & D'Aiuto, F. (2021). Impact of the treatment of periodontitis on systemic health and quality of life: A systematic review. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13554
- Papageorgiou, S. N., Antonoglou, G. N., Michelogiannakis, D., Kakali, L., Eliades, T., & Madianos, P. (2021). Effect of periodontal-orthodontic treatment of teeth with pathological tooth flaring, drifting and elongation in patients with severe

periodontitis: a systematic review with meta-analysis. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13529

Ramanauskaitė, A., Becker, K., Wolfart, S., Lukman, F., & Schwarz, F. (2021). Efficacy of rehabilitation with different approaches of implant-supported full-arch prosthetic designs: A systematic review. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13540

Sanz, M., Herrera, D., Kebschull, M., Chapple, I., Jepsen, S., Berglundh, T., . . . EFP workshop participants methodological consultants. (2020). Treatment of Stage I-III Periodontitis -The EFP S3 Level Clinical Practice Guideline. *Journal of Clinical Periodontology*, 47, 4-60. doi:10.1111/jcpe.13290

Tomasi, C., Albouy, J. P., Schaller, D., Navarro, R. C., & Derks, J. (2021). Efficacy of rehabilitation of stage IV periodontitis patients with full-arch fixed prostheses: Tooth-supported versus Implant-supported-A systematic review. *Journal of Clinical Periodontology*. doi:10.1111/jcpe.13511

Tonetti, M. S., Greenwell, H., & Kornman, K. S. (2018). Staging and grading of periodontitis: Framework and proposal of a new classification and case definition. *Journal of Clinical Periodontology*, 45 Suppl 20, S149-S161. doi:10.1111/jcpe.12945